

УНГАРИЯ

I.

Икономически данни за отрасъла

1. Между членовете на Синдиката на миньорите и енергетиците (понататък СМЕ) не участва въглеродородната промишленост (те са отделен синдикат на МОЛ Миньор). Подбора на датите не е удачен, тъй като при кодовете на Централно Статистическо Управление (понататък ЦСУ) са настъпили промени.

След интеграцията на мина-електроцентрала само в две мини (АД Електроцентрала Вертеш, добив на кафяви въглища и АД Електроцентрала Матра, добив на лигнит) продължава производството, данните на тези дружества в статистиката на ЦСУ не са споменати под кода на минната промишленост, а под кода на електрическата енергия.

2. Мажоритарно дялово участие имат в големите предприятия чужденците, с дял около петдесет процента. Тридесет процента от останалата част на дяловете са частна собственост, а двадесет процента са държавна собственост. При малките предприятия характерни са чуждите собственици, а при микро предприятията доминират унгарските собственици. При двата най-големи минни предприятия: АД Електроцентрала Матра мажоритарно дялово участие имат чужденците, а при АД Електроцентрала Вертеш мажоритарно дялово участие има държавата. За няколко малки дружества нямаме за съжаление данни относно собствеността (за информация: "ООД COLAS Есаккьо" за добив на декоративен камък мажоритарно дялово участие имат чужденците, "ООД КЪОКА КЪО" за добив на камък и чакъл 100% е в унгарска собственост).

3. Според категоризацията на ISCO 88 броя на заетите в минните предприятия общо е: 8790 души, от които 3590 души – са миньори работещи в интеграцията между мина – електроцентрала -, и са включени в бройките при ел. енергията. Подобно е положението при добива на боксит и мангановата руда, тъй като през 2004 г. в добива на боксит са работили 464 души -, а в добива на манганова руда са работили 81 души, предполага се, че те фигурират под друг код (добива на боксит принадлежи към АД Унгарски алуминий). Според главна група 1-3 в минната промишленост извършват 1300 души интелектуален труд, а в производството на ел. енергия 720 вършат интелектуален труд. Според главна група 4-9 в минната промишленост 4800 души, а от миньорите работещи в производството на ел. Енергия 2870 души вършат физически труд. Интелектуален труд вършат общо 2020 души, а общият брой на физическите работници е 7670 души.

Сведенията съобщени от нас съдържат най-пресните данни на ЦСУ, окончателните данни за 2005 г. още не са издадени от ЦСУ.

4. Под заглавие минна промишленост „С” към ЦСУ се използват следните кодове, както следва:

10. Добив на въглища, добив на торф
11. Добив на нефт и земен газ, услуги
12. Добив на уранова и ториева руда
13. Добив на метални руди
14. Добив на други материали

Броят на функциониращите дружества в минния отрасъл, които са юридически лица според според категориите на заетите (31 декември 2000.)

под 5 души	216
между 5 - 9 души	34
между 10 – 19 души	28
между 20 – 49 души	28
между 50 – 249 души	28

250 души и повече	7
Общо	341

Броят на регистрираните дружества в минния отрасъл, които са юридически лица според категориите на заетите (31 декември 2004 г.)

Под 5 души	315
Между 5 – 9 души	51
Между 10 – 19 души	55
Между 20 – 49 души	45
Между 50 – 249 души	21
250 души и над тях	4
общо	491

Броят на действащите дружества в минния отрасъл, които са юридически лица според формата на функциониране (31 декември 2000 г.)

Минен отрасъл общо	
Стопански дружества	336
От тях ООД	328
АД	8
Кооператив	2
Други търговски дружества	3
От тях предприятие	2
Общо	341

Броят на действащите дружествата, които не са юридически лица, според формата на стопанисване и едноличните търговци в минния отрасъл (31 декември 2000г.)

Събирателно дружество	3
Командитно дружество	102
Други търговски дружества	3
От тях стопански трудов колектив	2
Дружества общо	108
Еднолични търговци	32

Броят на регистрираните дружества, които не са юридически лица, според формата на стопанисване и едноличните търговци в минния отрасъл (31 декември 2004г.)

Събирателно дружество	4
Командитно дружество	115
Други търговски дружества	5
От тях стопански трудов колектив	1
Дружества общо	124
Еднолични търговци	55

Заети в минния отрасъл (души) (31 декември 2000 г.)

	Физически	Интелектуални	Общо
31. декември 2000 г.	5202	1378	6580

Заети в минния отрасъл (31 декември 2004 г.)

Физически	Интелектуални	Общо
4098	1144	5242

Производство и продажба в отрасъла (през 2000 г.)

	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	<i>14</i>
Производство (милион тона)	11221	13617	0	6312	24840
Продажба					
Общо	11529	13960	0	6245	24808
В страната	11149	11374	0	6245	23082
Износ	379	2586	0	0	1726

Производство и продажба в отрасъла (през 2004 г.)

	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	<i>14</i>
Производство (милион тона)	6930	11929	0	0	47898
Продажба					
Общо	6856	11881	0	0	47637
В страната	6301	11384	0	0	46522
Износ	555	497	0	0	1115

Представяне на отрасъла

В тази глава ви представяме, като цяло ресурсите от минерални суровини и производството в Унгария. От някои минерални ресурси (пр. лигнита) разполагаме с проучени наличности, които ще ви представим в таблицата по-долу.

Обобщителни данни за известните ни ресурси от минерални суровини в Унгария (2003-2004)

Суровина	Промишлени ресурси 1.1.2003.	Производство през 2003 г.	Геолог. ресурси 1.1.2003.	Промишлени ресурси 1.1.2004.	Снабденост 1.1.2004.	НИР.** 1.1.2003.	НИР.** 1.1.2004.
	Мт	Мт	Мт	Мт	години	Мрд Фт	Мрд Фт
Нефт	22,2	1,13	221,6	20,8	18	791,9	660,8
Земен газ*	67,1	3,13	176,5	68,9	22	1248,8	1596,0
Въгл. – диоксид газ*	32,0	0,10	46,5	30,9	>100	10,2	9,8
Черни въглища кам.	197,0	0,67	1596,7	199,0	>100	29,6	41,9
Кафяви въглища кам.	193,9	4,13	3210,5	186,7	45	106,9	107,2
Лигнит (открит рудник)	2949,7	8,56	5811,5	2941,6	>100	1557,1	1542,5

Уранова руда	-	-	26,7	-	-	-	-
Боксит	39,1	0,71	131,4	38,6	54	50,7	42,6
Олово-цинкова руда	-	-	90,8	-	-	-	-
Медена руда	0	-	781,2	0	-	0,1	0,1
Благородни руди	1,1	-	36,6	1,1	-	2,8	2,8
Манганова руда	0,3	0,05	79,9	2,5	50	0,2	1,3
Минерални изкопаеми	1070,8	2,90	3198,1	1061,5	>100	866,4	923,6
Суровини за циментовата промишленост	1338,0	5,83	2720,3	1155,5	>100	299,4	242,7
Строителен и декоративен камък	2115,9	10,09	3812,8	2081,4	>100	867,3	765,2
Пясък и чакъл	3472,8	42,03	6407,4	3756,3	89	370,7	721,9
Суровини за керамичната пр.	1000,8	6,33	1786,7	1007,4	>100	195,8	147,5
Торф, блатиста почва, блатиста вар	111,1	0,12	182,4	111,0	>100	539,0	143,6
ОБЩО	12611,8	85,81	30317,6	12663,2	-	6936,9	6949,5

* 1.000 m³ газ = 1 тон

** НИР = Номинален Икономически Резултат = коефициент на приходите от промишлените ресурси (граница на разходите) умножени с коефициента на реалните разходи, без да бъдат дисконтирани

В унгарския минен отрасъл се наблюдава двойственост. Количеството на производството расте, същевременно броя на заетите се намалява. Причина за това е, че значително намаля производството при мините с подземен добив, а същевременно нараства производството на неметалните минерални суровини, които изискват влагането на по-малък труд. В следващата таблица може да се проследи това.

Производство на минерални суровини в милион тона	2001	2002	2003	2004
Нефт	1,1	1,1	1,1	1,1
Земен газ	3,3	3,1	3,1	3,2
Черни въглища	0,6	0,6	0,7	0,3
Кафяви въглища	5,4	4,6	4,1	2,5
Лигнит	8,1	7,6	8,6	8,5
Въгл. диоксид	0,1	0,1	0,2	0,1
Манганова руда и боксит	1,0	0,7	0,7	0,65
Неметални минерални суровини	59,9	62,5	67,3	73,7
Унгария общо	78,5	80,3	85,8	90,0

Решаваща причина за намаляване на производството на черни и кафяви въглища беше, че повечето от дружествата мина - електроцентрали не са изпълнили инвестициите необходими заради предписанията за опазване на околната среда и затова спряха производството на каменни въглища и преминаха към изгарянето на биомаса (AES, АД ЕЦ Баконь, АД

PANONPOWER). С това се спря производството в повече въгледобивни басейна (Боршод, Дорог, Мечек, Татабания, Веспрем). От мините с подземен добив единствено АД ЕЦ Вертеш реализира необходимите инвестиции и затова може да работи и днес единствената мина в страната за подземен добив на кафяви каменни въглища (Маркушхедь). По същия начин изпълни предписанията за опазване на околната среда АД ЕЦ Матра, и така електроцентралата се снабдява с гориво от лигнитните мини Вишонта и Бюкабрань.

Унгария разполага със сериозни промишлени ресурси от каменни въглища – над 50 милиона тона и лигнит – над 100 милиона тона, които днес още не произвеждат, но са проучени и доказани.

Въглищен басейн	Находище Бр	Изкопаеми ресурси	
		Мт	РЈ
Черни въглища	5	1827,5	25369,3
Кафяви въглища	9	793,8	9353,4
Лигнит	7	3749,9	27166,0

При проучването на възможностите за добив на черни каменни въглища трябва да се има предвид голямото количество метан, който се среща заедно с въглищата и чийто добив още не е решен. Количеството на метана се преценява, че е 120 милиарда кубически метра.

Добива на руди в Унгария има столетна традиция, този сектор на добивната промишленост в миналото е бил много важен и на световно ниво, а през последните години определено е западнал.

През 1985г. спря производството на на желязна руда и сулфидни руди (мед, олово, цинк) termelés, а добива на урановата руда се ликвидира през 1997 г. В наши дни се запази с понижено производство добива на боксит (през 1980 г. производството беше 3 милиона тона/година) и добива на мангановата руда (през 1960 г. производството е било 200 000 тона/година).

Производството на цветни метали в Речк с подземен добив е допустимо само с участието на професионален инвеститор, който проектира дългосрочна възвръщаемост. Много правилно решение беше, че шахтата не се запълни, а се напълни с естествена вода, така че с изпомпване на водата мината може да бъде открита по всяко време.

Данните от 2005 г. за производството на минералните ископаеми са на разположение с изключение на неметалните минерални суровини и те съвпадат с данните от 2004 г. Важно събитие беше, че на базата на разработката и предложението от СМЕ Правителството уреди положението на Електроцентралата АД Вертеш, където проучените промишлени ресурси могат да осигурят производството до 2020 г.

През 2006 г. тенденцията според плановете няма да се промени, единствено при АД PANONPOWER HOLDING (гр. Пейч) заради смяната на горивото ще се преустанови производството на черните каменни въглища, след като електроцентралата премина на изгаряне на биомаса. При останалите минерални суровини производството няма да се промени, напротив евентуално заради програмите по строителството на автомагистрала, жилищно строителство и др. производството на неметални минерални суровини в известна степен ще се увеличи.

Нашият Синдикат смята, че е важно Националният план за развитие да съдържа задача за рентабилното производство на местните минерални ресурси, като се имат предвид следните: Под знака на концепцията поставена от ЕС за “чистите въглища” би било необходимо да се постигнат следните, в интерес на сигурността в снабдяването на енергията, намаляването на зависимостта от вноса, увеличаването на заетостта на местната работна сила в страната и др.:

- построяване на нова електроцентрала на базата на унгарските лигнитни ресурси,
- добив на кафявите въглища в Дубич, проучени по-рано,
- многоцелево оползотворяване на въглищните ресурси на басейна в Мечек (Южна-Маза)
- оползотворяване на унгарските въглища и лигнит (Балинка – Дудар) в селското стопанство,

- почвата при изчерпаните открити мини, шлаковете и промишлените странични материали (червена тиня, остатъчни метални частици от топлообмена в централите) са се натрупали, една част от тях могат да бъдат оползотворени като ценни суровини. Днес в нашата страна се създават годишно 4-5 мт сажди, наслоените сажди са 180 милиона кубически метра, тяхното оползотворяване е 1%, тази цифра в развитите страни на ЕС е 60 – 80%.

II.

Законови норми в минната промишленост

Закон № XXII. от 1992 г. за Кодекса на труда

Влиянието на Закона за Кодекса на труда засяга изключително заетостта, касае работодателите и работниците, за които законодателя определя правата и задълженията в областта на конкурентната сфера..

Закон за мините (закон № XLVIII . за минния отрасъл от 1993 г.)

Целта на основния закон да регулира добива на минералните суровини, изследването и производството на геотермичната енергия, изграждането и експлоатацията на проводниците за въглеродородите и дейностите във връзка с тях, в синхрон със защитата на живота, здравето, сигурността, околната среда и собствеността. Закона през последните години няколкократно е бил модифициран (напр. Закон XII. От 1997 г., Закон CXXXVIII.от 2004 г.)

Закон № LIII. от 1995 г. за общите правила на опазването на природната среда.

Целта на закона е да се създаде хармонична връзка между човека и околната му среда, съгласуваната защита на частите и процесите на природата на високо равнище, осигуряването на постоянно развитие. Закона през 2001 г. по повече точки е бил модифициран (Закон от 2001 г. за правната хармонизация на отделните закони за опазване на околната среда).

Закон № XCIII/1993 г. за охраната на труда.

Целта на закона е да регулира въз основа на принципите на Конституцията личните, материалните и организационните условия за извършването на безопасен, незастрашаващ здравето труд в интерес на защитата на здравето, трудоспособността, хуманизацията на условията на труда на организираните работници, предотвратявайки по този начин трудовите злоупотреби и заболяванията свързани с професията.

Закона до сега е бил модифициран тринадесет пъти, като последно след присъединяването ни към ЕС.

Закон № XV. от 2005 г. за търговията с емисии на парникови газове.

Целта на закона е, със създаването на условия за участие в единната система за търговия на емисиите в Европейската общност, както и в други проектни дейности чрез международното сътрудничество Република Унгария да намали риска от промените в климата в следствие на човешката дейност.

Закъсняването в разпределието на “квотите за въглеродния двуокис” може да причини загубване на работните места, и така оказва директно влияние върху трудовите контакти.

Разпоредба № 4/2001 г. на Министерството на икономиката и транспорта относно изискванията за минималното ниво на сигурността и здравеопазването в минните предприятия.

Общ Правилник за Сигурността в Мините (ОПСМ).

III. За приватизацията

1. Приватизацията в минния отрасъл почти изцяло протече, като в процеса бяха засегнати 90% от бившите големи предприятия и 95% от работниците. Сравнително нисък е броят на безработните в кръга на работниците от бившите фирми (под 10%), защото по-голямата част от работниците останали без работа са използвали специфичните привилегии и придобивки на общественото осигуряване за миньорите.

2. Чуждия капитал в нашия отрасъл се появи чрез професионални инвеститори, това е характерно. Германски, американски, френски, австрийски инвеститори закупиха миньорските дружества. В енергетиката германският и американският капитал, а при другите минни дружества е характерен австрийският и френският капитал. Инвестициите на мултинационалните фирми са: RWE (добив на лигнит, енергетика), AES (в началото добив на въглища в Юкобана, днес само енергетика), LINDE (технически газове, производство на въглероден двуокис), COLAS (добив на камъни), Lasselsberger (добив на чакъл).

3. Приватизираните фирми работят с висока печалба, с добри резултати..

4. При началото на приватизацията синдикатите не успяха да окажат съответното влияние. При конкретната смяна на собственика, тоест в процеса на приватизацията с различен успех, но миньорския синдикат успя да си каже думата по същество. Най-важните резултати бяха споразуменията по хуманната политика, като продължение на колективните договори, с това че работниците се сдобиха със собственост, със споразуменията по заетостта, с благоприятните обезщетения, които смекчиха последиците причинени от приватизацията. Сключихме съвместно със Синдикалната федерация на работниците от енергийната промишленост споразумение с Правителството, според което определен дял от приватизационните приходи (8,6 милиарда фт) да се заделят и този фонд да осигури понататъшна материална помощ на миньорите работещи в интеграцията мина-електроцентраля. Тази практика работи и днес чрез Самоспомагателната каса към Синдиката на миньорите.

Представителството на работниците в надзорните комисии на приватизираните фирми с нови собственици се осигурява с правен норматив.

Приватизацията в болшенството на мините се осъществи чрез процеса на ликвидация. Това доведе до загуба на голям брой работни места още преди започване на приватизацията. Работниците бяха чувствително засегнати от понататъшните последици на приватизацията, а именно: съкращаването на броя на работниците, ограничаването на социалните придобивки, загубването на социалните бази (почивни станции, домове за отпих, санаториуми), отнемането на специалния характер на доходите. При стабилизираните, успешно работещи минни дружества значително се подобриха доходите и условията на труда, но се повишиха изискванията и очкванията. За другите минни дружества характерни придружаващи елементи бяха на приватизацията несигурността в заетостта, липсата на перспектива относно бъдещето и влошените условия на доходите. Значителнао намаляха възможностите за организация и представителство на интересите на работниците в малките и микро предприятия, работодателите злоупотребяват с тяхното силово надмощие, на вного мест използват максимално заетите и със съответната администрация заобикалят правните нормативи.

IV. Социален диалог – за синдикати, за работодатели

1. В областта на минната промишленост Синдиката на миньорите и енергетиците е най-големият синдикат, който членува във Националната конфедерация на синдикатите.

В отрасъла само организацията ЛИГА присъства в мината ВЕРТ Маркушедь, с общо тридесет и пет членове. Нямаме достатъчно информация за това как организацията ЛИГА се

свързва с националната организация, при какви вътрешни правилници работят, какво е материалното им положение и др.

СМЕ, като член на Националната синдикална конфедерация участва активно в работата ѝ. Пет души сме делегирали в Конфедеративния съвет, председателя на СМЕ е член на председателството на Конфедерацията и е председател на социалистическата-социалдемократична платформа на Конфедерацията.

Най-важният наш отраслов партньор вследствие на обединяването на мина – електроцентраля е Синдикалната федерация на работниците от ел. енергията, която е към Конфедерацията на Автономните синдикати. Подотраслите и нашия синдикат работещи в обща организация, на базата на защитата на общия интерес и сключените с тях Отраслови КТД, валидни за работниците от интегрираните мини работим в сътрудничество Конфедерацията на синдикатите на работниците от производството на ел. енергия (ВДСС). Нашата работна връзка се изгражда на базата на Комисията за отраслов диалог в промишлеността за ел. енергия.

Федерацията на браншовите и енергийните синдикати, чийто председател е председателя на СМЕ, след началните колебания все по- решително представя общите интереси на организациите членки, разполага с достатъчно бройки за да демонстрира сила, и това предвещава за бъдещето, че Федерацията ще извършва такива задачи, които организациите не биха могли да решат сами.

В минния отрасъл работи Федерацията на унгарските мини (ФУМ), която организация е професионална организация на работодателите и чрез своята дейност и своето членство обединява целия вертикал на минния сектор. Вътре в комисията за отраслов диалог, чиято страна на работниците се представя от представителите на Синдиката на миньорите и енергетиците се водят преговори за създаване на отраслов миньорски колективен договор.

С научен и професионален характер работи Националното унгарско дружество на миньорите и металурзите, което в устава си е декларирал, че целта му е да служи на универсалните интереси на унгарското минно дело и металургията и да обедини специалистите от този бранш. Поради основната си дейност многостранно съгласуване на интересите не извършва. Контактите между ФУМ и Националното дружество на миньорите и метълурзите се ограничават до научни и професионални въпроси.

Бюрото на унгарското минно дело е държавен орган, координира ведомственото представителство на Минните капитанства в отделните минни райони. Извършва надзор над минния сектор и в съответствие с това упражнява и права за контрол на охраната на труда и трудовите въпроси. Поради своя статус бюрото представя интересите на държавата и така пада извън кръга на партньорите на колективния договор, макар че председателя на Комисията за отрасловия диалог в минния отрасъл е същевременно и председател на Бюрото. Отрасловата комисия

Във минната промишленост съществува Националното дружество на минните предприятия, както и Неправителствена организация Миньорски Форум, нито един от тези организации не е участник в отрасловия диалог и тяхната компетентност може да се очертае в много тесен кръг.

2. Формиране на синдикалната организираност:

Организираността на СМЕ в следствие на поредицата от закриването на мините показва намаляваща тенденция. Броят на първичните организации през 2005 г. беше 32, а организираността беше 62,4%.

3. Във всички средни и големи предприятия работи синдикат. Има в областта на минния сектор няколко такива предприятия и дружества, които при описване на дейността си посочват минното дело. Това ООД-та с по двама, трима сътрудници, които възлагат на подизпълнител действителната производствена дейност. Проверихме и при тях възможността за създаване на синдикат, но поради горепосочените причини никъде не са били налице условията за създаване на първична организации според СМЕ, така както е записано в Устава.

4. Обобщение на данните на изборите на заводски съвет, комисия по охрана на труда и представители от 2004 г.

Работно място	ИЗБРАНИ			ОТ ТЯХ					ОБЩО
	ЗС	КОТ	Членове на ЗС	СМЕ	ФС ел. е.	Лига	Раб. Съвет	независими	
	брой			бр					бр
Общо	21	10	133	114	11	-	-	8	133

Работно място	Комисии по охрана на труда	Членове на Комисиите по охрана на труда (души)	Представители по охрана на труда (души)	Мандатна организация
общо (на 9 места):	6	34	3	На 1 място работници На 8 места СМЕ

ЗС – Заводски Съвет

КОТ – Комисия охрана на труда

СМЕ – Синдикат на миньорите и енергетиците

ФС ел. е. - Федерация на синдикатите на работниците по ел. енергията

В надзорните комисии на дружествата синдиката делегира членове, това обаче за сега е практика само при големите ни фирми (АД ЕЦ Вертеш, АД ЕЦ Матра).

5. – СМЕ и правителството сключиха споразумение на 3 септември 2003 г. за управление на проблемите на работниците от минния отрасъл, в областта на хуманната политика, които в следствие от отварянето на пазара на ел. енергията изпаднаха в тежко положение. Това споразумение се отнася за това как да се спре намаляването на работните места в минния отрасъл, с интерес да се даде отново на заетите съкратени по-рано, споразумението разгледа и въпроса за необходимите социални мерки в случай, че съкращенията са неизбежни.

Правителството пое гаранция да зареди Фонда за заетост в областта на производството на ел. енергия, както и по отношение на това да се запазят в минните райони колективните услуги, да работят институтите на миньорската култура, да се запазят спомените за културата на миньорската професия.

Подписалите споразумението счнтат за важно да се развият социалните диалози между представителите на производителите на ел. енергия и минния отрасъл на базата на нормативите на Европейския Съюз. Според тяхно мнение трябва да се прегледа в хода на разработката на концепцията за енергийна политика- като се имат предвид директивите на ЕС – възможностите за подкрепа на производството на ел. енергия, изградени на базата на унгарски енергийни източници.

- Отрасловия Колективен Договор защитава работниците работещи в енергийния сектор. Договора бе подписан от Комисията за отраслов диалог в отрасъла на производството на ел. енергия от страна на работодателите и от страна на работниците и министъра по Политика на заетостта и труда го разшири за работниците на отрасъла.

- Организациите на СМЕ непрекъснато се бориха за да бъдат защитени работниците посредством колективния договор, сключен между представителните организации на работодателите и работниците.

Този стремеж определено беше насочен в интерес на това, да има по-здрав защитен чадър над главата на работниците, различен от индивидуалните договори, които сключват собствениците и които са антиработнически и антисиндикални и които съблюдават само техния интерес. Най-голямото предизвикателство на приватизационния процес беше синдикатите да предотвратят инициативите и експериментите на капитала относно поддронването на

ефективността при защитата на интересите на работниците. Наличието на колективните договори, тяхната сила, качеството на правата записани в тях определят боеспособността на синдиката на работното място.

При по-големите фирми и дружества има изграден ред относно споразуменията, регулярният годишен преглед на споразуменията, сключването на договорите за работните заплати, приетите и от двете страни форми на дискусии свързани с трудовите взаимоотношения.

В минните работни места – там където работи синдиката – навсякъде има КТД. Този договор се подписва от местния синдикат на миньорите, като представителен орган на работниците с пълномощното на членството.

Отраслов Колективен Договор – който бе разширен от министъра на труда и се отнася за всички работници от отрасъла – бе сключен в промишлеността за производство на ел. енергия. Това положение даде гаранция, да не може да се сключват КТД в нито едно предприятие в отрасъла с по-лоши условия от тези записани в Отрасловото КТД.

Освен със сектора на ел. енергията по отношение на минните работни места не сме успели да сключим отраслово споразумение след предишния конгрес с представителя на работодателите, с Унгарската миньорска федерация. Тепърва се водят преговорите за сключване на споразумение на това ниво, в рамките на Комисията за диалог в минния отрасъл.

Сключените споразумения за работните заплати в следствие на годишните преговори за работните заплати представляват интегрална част от колективния договор. Въпроса, колко може местното представителство на интересите през дадената година да сложи отгоре върху процента за увеличението на заплатите, определен от Националния съвет за съгласуване на интересите зависи освен от ефективната работа и дееспособността на синдикатите и от резултатите на дадената фирма, както и от готовността за сътрудничество на собственика или на неговия представител.

Близкото минало доказва, че под нивото на националните препоръки не са сключили договор за работните заплати, а при повече дружества поради споменатите причини, синдикатите са успели да сключат благоприятни споразумения за работните заплати (пр. МЕРТ, Кьо-Кавич и др.)

Въпреки всичките ни усилия не сме успели да изравним унгарските миньорски заплати със заплатите на миньорите от ЕС, не можем да се отчетем дори и за приближаване към тяхното ниво.

6. Колективните трудови договори покриват 85% от работните места. Под защитния чадър на КТД стоят 90% от работниците.

7. Отраслов терен за социалния диалог във минно-енергийния сектор са двете комисии за отраслов диалог работещи в този отрасъл.

Комисията за отраслов диалог в промишлеността за производство на ел. енергия (ВАПБ) се създаде от формацията на социалния диалог между работодателите – Федерация на работодателите на дружествата от енергийната промишленост (ВТМС) – и Синдикалната федерация на работниците от енергийната промишленост (ВДСС). ВАПБ в началото на всяка година сключва отраслово споразумение за заплатите и социалните придобивки за актуалната година, което споразумение е приложение към Отрасловото КТД (ВАКС) на промишлеността за производство на ел. енергия. Извършва актуалните промени в Отрасловото КТД и води преговори по всички въпроси, които по един или друг начин касаят работниците.

Преди създаването на Комисията за отраслов диалог, интересите на работниците незащитени от ОКТД, на отраслово ниво се осигуряваха от отделните споразумения на СМЕ и Унгарската миньорска федерация (УМФ). По-рано съществуваше за целия минен отрасъл подписан от СМЕ и УМФ на 16 юли 1992 г. Отраслов колективен договор, който след структурните промени в минния сектор загуби валидност. Създаването на ВАПБ отново подбуди възможността за сключване КТД, и по този въпрос се водят преговори, за да се създаде до края на годината Отраслов колективен договор за минния отрасъл.

Комисията за отраслов диалог в минния отрасъл (ВАРВ) заседава редовно и по въпросите касаещи минния отрасъл и заетите в него, заема становище. (Напр. Националния план за

развитие, Директивите на ЕС, квотите за въглеродния двуокис “Националния план за разпределение” и пр.).

V. Предложения

1. Унгария от гледна точка на природни ресурси е средно снабдена страна. Вследствие на глобализацията в света няма наложително производство редица местни минерални ресурси, но природните източници на енергия представляват част от националното имущество, тяхното проучване, регистриране, оползотворяване и запазване представлява перспективен интерес на националната икономика. Затова смятаме, че е изключително важно да се изработи освен закон за енергийната политика и един закон за политиката по минералните ресурси, който естествено да не бъде валиден само за един парламентарен цикъл.

Предизвикателствата на Унгария в областта на енергийната политика в болшенството си съвпадат с енергийните проблеми на страните на ЕС. Високо е, скоро ще стане 70% съотношението на вносните въгледороди в ЕС, в Унгария тази цифра скочи над този процент. Сигурността в снабдяването на енергия се превръща във все по-важен въпрос. По-рано получаваше приоритет принципа за най-ниските разходи, а през следващите години се очаква да получат приоритет сигурността в снабдяването и опазването на околната среда. В нашата страна не може – поради даденостите на страната - с обновяващите се енергии да се замести производството на ел.енергия. Трябва отново да се обмисли, в огледалото на научните изследвания за “чистите въглища”, и промишлените проучвания ролята на въглищата в производството на ел. енергия. По приятелски за околната среда начин може да се реши, с прилагането на технологии намаляващи емисиите на въглеродния двуокис, както в Европа така и в Унгария може да се създаде условие за повишаване на добива на въглищата, предимно на лигнитна база.

Въгледобив

В минния отрасъл на Унгария през последните години се наблюдава двойственост. Когато разглеждаме минния отрасъл като цяло, производството всяка година се е увеличавало (през 2001 г. 79,5 милиона тона, а през 2004 г. надвиши 86 милиона тона), в рамките на това производството на въгледобива намаля (през 2001 г. 14,1 милиона тона, а през 2004 г. 11,3 милиона тона).

За последното причината беше, че в следствие на директивата № 87/2003 г. на ЕО от 1 януари 2005 г. само при наличието на на разрешително могат да изпускат въглероден двуокис професионалните отрасли за производство на ел.енергия, ТЕЦ и пр.

Поради новото положение няколко дружества електроцентрали по наложителни причини си смениха горивото, ЕЦ АД АЕШ Боршод в Юкобаня ООД и АД PANNONPOWER HOLDING преустанови производството на въглища и премина към горене на биомаса, което същевременно означаваше край на производството на Въгледобивното ООД в Ленчехедь. ЕЦ АД Баконь използваше вносни въглища.

За закриването на минита причина беше и това, че на няколко места се изчерпиха въглищните ресурси, чийто добив е икономически рентабилен, но мините се закриха и поради разпоредбата на правителството на Фидес, която с определена дата предписа коя мина кога да преустанови производството. Резултат от нашата синдикална защита на интересите е, че при някои мини успяхме да удължим функционирането и да отложим закриването за по-късна дата.

От 1 януари 2005 г. в Унгария се преустанови добива на черните каменни въглища, добив на кафяви каменни въглища продължава единствено в мината Маркушхедь на ЕЦ АД Вертеш, а производство на лигнит се извършва в мините на Вишонта и Бюкабрань към ЕЦ АД Матра .

Важен въпрос е квотата на въглеродния двуокис в двете Електроцентрали АД. Бюко дружествата получат изисканите квоти, то производството ще продължи в непроменен вид. Това означава, че броя на заетите в добива на въглища и лигнит при тези две дружества в бъдеще ще се променя минимално, от страната на минералните суровини всички условия за производство са дадени. Сериозните ресурси от лигнит могат да обезпечат предпоставките за

строителство на нова електроцентрала на лигнитна база, или разширяването на съществуващата централа. Трябва дори да се обмисли започването на преговорите за оползотворяване на големите ценни ресурси от лигнит в Торонь (по-рано напреднаха преговорите с австрийската страна, и по темата бяха изработени няколко проучвания.)

За производството на по-рано проучените и отчасти открити въглищни ресурси от близо 50 милиона тона в Дубичань също би трябвало да се почнат преговори или с обявлението на международен търг за инвестиции или чрез словашко – унгарско развитие да се разкрият възможностите.

След обществените реформи големи надежди влагаха в идеята за извличането и продажбата на хуминовата киселина от кафявите въглища, намиращи се в региона Балинка и Дудар. Този въпрос също трябва да бъде наново изследван . Търсене явно би имало не само в нашта страна, но и в редица други чужди страни, със съответната работа по ПР.

В годишния баланс на Унгарската служба по геология от няколко години редовно се наблюдава този текст: в басейна Мечек важен факт е това, че въглищните залежи съдържат значително количество метанен газ, според прогнозите 50 m³/тона, при съответното производство количеството на CH₄ би могло да бъде 120 милиарда m³ . За съжаление досегашните експерименти, дори и с присъствието на чужди специалисти, не са завършили успешно, но темата не бива да се приключва.

След приватизацията на ДУНАФЕРР отново може да се появи търсенето на въглища за коксуване, така че би трябвало да се постави на дневен ред въпроса за съдбата на басейна Мечек.

Добив на боксит

Бъдещето на нашите бокситни ресурси се определя от това, че отрасъла по глинозем на АД МАЛ обяви потребност от 550 кт, което ще се осигури от малки мини с подземен добив и Халимба II. ЮЗ, реализирано от собствени ресурси между 2001 – 2005 г. (инвестициите общо на цени от 2002 г. са били 2003,7 мфт) . Освен това голяма задача ще бъде до 2006 г. рекултивацията на минните райони от преди 1996 г., което трябва да реализираме поради приватизационния договор.

Добив на руди и минерални суровини

В резултат на проучването на **цветните метални руди** на голяма дълбочина в Речк, би могло да бъде разработено значително промишлено развитие в случай на благоприятни цени на медната руда, където покрай медта, оловото и цинка и допълнителните полезни компоненти на рудата (молибден, злато, сребро, рений, телур) и пирита, намиращ се в голямо количество в находището, биха могли да бъдат добре оползотворени. Затова беше правилно че не са запълнили мината. В случай, че световните цени на медта създадат условията за печеливш рудодобив, с привличане на капитал могат да се създадат условията за откриване на мината.

В нашата страна производство на цветни метални руди през последните години не е имало, производство на черна руза (**манганова руда**) е имало само в Уркут и на територията не може да се очаква съществена промяна.

При производството на минерални суровини трябва да имаме предвид опазването на околната среда, удържимото развитие, както и съображенията на стопанисването на околната среда и да съблюдаваме за увеличаващите се изисквания относно качеството в производството на основни материали и готова продукция. Поради трайните промени в климата все по-голяма нужда има от подкрепата на геоложките изследвания.

Добива на **уран** се закри преди повече от едно десетилетие, в изоставените минни територии се извършва такава изследователска работа, която може да осигури поместването на отпадците от Атомната централа Пакш, и непрекъснато се извършва работа по рекултивация на терена.

В работата по представителство на интересите по-добре трябва да се вълечат работниците от новосъздадените дружества, в интерес на запазването и разширяването на постигнатите правомощия.

Добив на камък и чакъл

От година на година се увеличаваше производството на неметалните минерални суровини. След представителният ръст, потребностите от строителство на пътища и жилища

могат да се задържат на едно определено ниво, което прогностизира стагнация в производството на подотрасъла..

*

Нашият синдикат счита за много важно, плановете формулирани от него да бъдат вградени в Националния план за развитие, и тогава ще преценим, че ако електроцентралите получат квотата за въглеродния двуокис необходим за функционирането им, правителството осигури системата от условия за функционирането на АД Електроцентраля Вертеш минимум до 2014 г. (от страна на минералните суровини дори до 2020 г.), тогава “дълбокият полет” на минния отрасъл ще спре и могат да бъдат дадени условията за безпрепятствено функциониране за периода 2005 – 2009 г.

2. Бъдещето на Унгария е свързано с ЕС. Открива се исторически шанс унгарската нация да догони “запада”, в този процес важна роля ще имат структурните и кохезионните фондове и успешното изпълнение на II. Национален план за развитие.

Още по-голяма тежест пада върху гърба на миньорския синдикат в бъдеще, нараства отговорността му към членството. Изискванията на ЕС относно защитата на интересите, различните, притискащи минния отрасъл директиви, ограничения относно опазването на природната и околната среда затрудняват профсъюзните стремежи насочени към запазването на миньорските работни места.

Една от най-важните задачи през следващия период ще бъде, да запазим постиженията си, за да може отговаряйки на строгите изисквания на ЕС да не загубва минния отрасъл работни места, и миньорския синдикат намирайки естествени съюзници, да бъде годен да извършва ефикасно защитаване и представителство на интересите.

Нашите борби за защитаване на интересите желаем да вършим обединени и като членове на Националната конфедерация на синдикатите (МСОС). Важно е участието ни в Промислено-енергийната частична федерация, съвместната работа, здравето сътрудничество.

Миньорския синдикат – в съответствие с историческите си традиции – счита за важно представянето на левите ценности, като наред с това се грижи за своята независимост и запазва партийната си неутралност.

Конфедерацията на промишлените и енергийните синдикати – след началните си колебания - все по-засилено представя общия интерес на своите организации членки, със своите брийки може да покаже сила, и това прогностизира за бъдещето, че Федерацията ще извършва все повече задачи – които не застрашават самостоятелността на нито една професионална организация, просто обединявайки духовните и материалните ресурси – които поотделно организациите членки не биха могли да свършат.

Трябва да се запълни тази възможност която се е акумулирала до сега посредством представителите на работодателите и работниците в комисията за отраслов диалог. Трябва да постигнем Комисията за отраслов диалог в минния отрасъл (БАПБ) да сътвори този колективен договор за отрасъла, който да даде защита на работниците чрез договорянето на средно ниво, които не са организирани още. В Комисията за диалог в промишлеността за ел. енергия и за в бъдеще трябва усилено да представяме реализацията на интересите на работниците миньори.

Бъдещето ще докаже, че нашият стремеж който беше насочен към създаването на Национален съюз на миньорските селищни общини, колко е полезно за запазване на миньорските традиции, във функционирането на работнически и пенсионерски колективи, при боравене с травми създадени от загубването на работното място, и в търсенето на решения.

Синдиката на миньорите и енергетиците и за в бъдеще желае да остане най-достоверния представител, показващ най-голяма сила, на работниците миньори и излязлите в пенсия от минната промишленост пенсионери.

Миньорското общество с право очаква от СМЕ да отстои и да защити с всички средства, законни в трудовите борби за постиженията и правомощията постигнати в тежки условия и борби за да се запазят те.

Миньорския синдикат и в програмата си декларира, че е готов да отговори на тези правилни потребности и очаквания, за да може с изпълнението на поверените му задачи да

служи ефикасно на интересите на цялото миньорско общество, на заетите работници в мините и на пенсиониралите се от минния отрасъл.

Синдикат на работниците от минния и енергийния отрасъл опирайки се на традициите си от столетия, на опита на предците и на своите резултати, вярвайки в своята сила и обединявайки се със своите съюзници, с успех може да се захване за осъществяването на задачите на следващия период.

Синдикат на работниците от минния и енергийния отрасъл